

Περιεχόμενα

1

Εισαγωγή στη διατροφή για υγεία, ευρωστία και αθλητική απόδοση . . .27

Εισαγωγή 28

Διατροφή, άσκηση και ευρωστία για λόγους υγείας 29

Άσκηση και ευρωστία για λόγους υγείας 30

- Τι είναι η ευρωστία για λόγους υγείας; 30
- Ποια είναι η σημασία της άσκησης για τη βελτίωση της υγείας; 30
- Ασκούμαστε αρκετά; 32
- Ποιο είναι το κατάλληλο είδος άσκησης για κάποιον που θέλει να αυξήσει το επίπεδο φυσικής δραστηριότητας; 32

Διατροφή και Ευρωστία για λόγους υγείας 33

- Τι είναι η διατροφή; 33
- Ποια είναι η σημασία της διατροφής για τη βελτίωση της υγείας; 34
- Τρώμε σωστά; 35
- Βασικές οδηγίες για υγιεινή διατροφή 35
- Υπάρχουν επιπρόσθετα οφέλη για την υγεία όταν αυξάνεται η φυσική δραστηριότητα και βελτιώνεται η διατροφική συμπεριφορά; 36

Διατροφή, Άσκηση και Αθλητική Ευρωστία 36

- Τι είναι η αθλητική ευρωστία; 36
- Τι είναι η αθλητική διατροφή; 37
- Διατρέφονται σωστά οι σημερινοί αθλητές; 39
- Πόσο σημαντική είναι η διατροφή για την αθλητική απόδοση; 40
- Τι πρέπει να τρώω για να βελτιώσω την αθλητική μου απόδοση; 42

Συμπληρώματα διατροφής και εργογόνα βοηθήματα 42

Συμπληρώματα διατροφής και υγεία 42

- Τι είναι τα συμπληρώματα διατροφής; 42
- Θα βελτιώσουν την υγεία μου τα συμπληρώματα διατροφής; 43

Εργογόνα βοηθήματα και αθλητική απόδοση 44

- Τι είναι το εργογόνο βοήθημα; 44
- Γιατί τα διατροφικά εργογόνα βοηθήματα είναι τόσο δημοφιλή; 44
- Είναι νόμιμη η πρόσληψη εργογόνων ουσιών; 45

Διατροφικοί μύθοι και απάτες 46

- Τι είναι η «διατροφική απάτη»; 46
- Γιατί η διατροφική απάτη είναι τόσο διαδεδομένη στον αθλητισμό; 46
- Πώς μπορώ να αναγνωρίσω τις έγκυρες από τις παραπλανητικές διατροφικές πληροφορίες; 48
- Που μπορώ να βρω έγκυρες διατροφικές πληροφορίες; 48

Έρευνα και Διατροφικές Συστάσεις 49

- Ποια ήδη έρευνας παρέχουν έγκυρες πληροφορίες; 50
- Γιατί ακούμε συχνά αντικρουόμενες απόψεις σχετικά με τα αποτελέσματα της διατροφής στην υγεία και την αθλητική απόδοση; 52
- Ποια είναι η βάση για τις διατροφικές συστάσεις που παρουσιάζονται σε αυτό το βιβλίο; 53

Αναφορές 53

2

Υγιεινή διατροφή για ευρωστία και αθλητισμό 57

Εισαγωγή 58

Συνιστώμενες Διαιτητικές Προσλήψεις για τα Κύρια Θρεπτικά Συστατικά 59

- Τι είναι τα απαραίτητα

δρεπτικά συστατικά;	59	Είναι τα συμπληρώματα διατροφής ασφαλή;	91
Τι είναι τα μη απαραίτητα δρεπτικά συστατικά;	60	Περιέχουν τα τρόφιμα τόση ποσότητα εντομοκτόνων ώστε να προκαλέσουν ανησυχία για την υγεία;	92
Τι είναι οι Συνιστώμενες Διαιτητικές Προσλήψεις;	60	Γιατί ορισμένοι άνθρωποι παρουσιάζουν αρνητικές αντιδράσεις σε ορισμένα τρόφιμα;	94
Ισορροπημένη Διατροφή και Θεραπευτική Πυκνότητα	62	Υγιεινές Διατροφικές Συστάσεις για Καλύτερη Σωματική Απόδοση	95
Τι είναι η ισορροπημένη διατροφή;	62	Πότε και τι θα πρέπει να φάω πριν από έναν αγώνα;	96
Ποια τρόφιμα πρέπει να τρώω για να προλαμβάνω τα δρεπτικά συστατικά που χρειάζομαι;	63	Σχετικά με τη χρήση υγρών γευμάτων, αθλητικών σνακ και συμπληρωμάτων διατροφής;	97
Τι είναι η Πυραμίδα Τροφίμων;	63	Πόσο σημαντικό είναι το πρωινό για το σωματικά ενεργό άτομο;	98
Τι είναι το Σύστημα Ισοδυνάμων Τροφίμων;	64	Τι θα πρέπει να τρώω κατά τη διάρκεια των αγωνισμάτων;	99
Ποια είναι τα δρεπτικά συστατικά-κλειδιά που αποτελούν τη βάση της ισορροπημένης διατροφής;	66	Τι θα πρέπει να τρώω μετά το αγώνισμα ή μία σκληρή προπόνηση;	99
Τι είναι η έννοια της δρεπτικής πυκνότητας;	68	Πώς μπορώ να τρέφομαι σωστά ενώ ταξιδεύω για κάποιο αγώνισμα;	99
Διασφαλίζει η χρήση της Πυραμίδας Τροφίμων και του Συστήματος Ισοδυνάμων Τροφίμων μια υγιεινή και ισορροπημένη διατροφή;	68	Πώς επηρεάζουν το φύλο και η ηλικία τις διατροφικές συστάσεις για ενισχυμένη σωματική απόδοση;	101
Οδηγίες Υγιεινής Διατροφής	70	Αναφορές	102
Ποια είναι η βάση στην οποία στηρίζεται η δημιουργία οδηγιών για υγιεινή διατροφή;	70	3	
Ποιες είναι οι συνιστώμενες διατροφικές οδηγίες για τη μείωση των κινδύνων προσβολής από χρόνιες ασθένειες;	70	Ενεργειακά Συστήματα	105
Φυτοφαγία	77	Εισαγωγή	106
Τι είδη τροφών τρώει ένας φυτοφάγος;	77	Μονάδες ενέργειας	107
Προβληματισμοί σχετικά με τη φυτοφαγική διατροφή	77	Τι είναι η ενέργεια;	107
Είναι η φυτοφαγική διατροφή πιο υγιεινή από μια κανονική διατροφή;	80	Πώς υπολογίζουμε το έργο και την ενέργεια;	108
Πώς μπορώ να γίνω φυτοφάγος;	82	Ποια είναι η πιο κοινώς χρησιμοποιούμενη μονάδα μέτρησης της ενέργειας;	110
Επηρεάζει τη δυνατότητα για φυσική δραστηριότητα μια φυτοφαγική δίαιτα;	83	Ανθρώπινα Ενεργειακά Συστήματα	112
Διατροφή Καταναλωτών	84	Πώς αποθηκεύεται η ενέργεια στο σώμα;	112
Τι διατροφικές πληροφορίες παρέχουν οι ετικέτες τροφίμων;	84	Τι είναι τα ανθρώπινα ενεργειακά συστήματα;	113
Πώς μπορώ να χρησιμοποιήσω αυτές τις πληροφορίες για να επιλέξω μια πιο υγιεινή δίαιτα;	86	Ποια δρεπτικά συστατικά είναι απαραίτητα για τη λειτουργία των ανθρώπινων ενεργειακών συστημάτων;	117
Ποιοι σχετιζόμενοι με την υγεία ισχυρισμοί επιτρέπονται στα προϊόντα διατροφής;	87	Ο Ενεργειακός Μεταβολισμός	
Βλάπτει η επεξεργασία των τροφίμων την ποιότητά τους;	89		
Είναι τα πρόσδετα τροφίμων ασφαλή;	90		

του Ανθρώπου στην Ηρεμία 118

- Τι είναι ο μεταβολισμός; 118
- Ποιοι παράγοντες ευθύνονται για την κατανάλωση ενέργειας κατά την ηρεμία; . . .119
- Τι συνέπειες έχει η κατανάλωση ενός γεύματος στο μεταβολικό ρυθμό; 119
- Πώς μπορώ να υπολογίσω τη δική μου ενεργειακή δαπάνη ηρεμίας (ΕΔΗ); 119
- Ποιοι γενετικοί παράγοντες επηρεάζουν την ΕΔΗ μου; 120
- Πώς επηρεάζει η σύσταση του σώματός μου την ΕΔΗ μου; 120
- Ποιοι περιβαλλοντικοί παράγοντες μπορούν να επηρεάσουν την ΕΔΗ; 121
- Ποιες ενεργειακές πηγές χρησιμοποιούνται κατά την ηρεμία; 121

Ο ανθρώπινος ενεργειακός μεταβολισμός κατά την άσκηση 121

- Τι αποτέλεσμα έχει η μυϊκή άσκηση στον μεταβολικό ρυθμό; 121
- Πώς μετράται η ένταση της άσκησης; 123
- Πώς εκφράζεται η ενεργειακή δαπάνη του μεταβολισμού της άσκησης; 124
- Πώς μπορώ να υπολογίσω το μεταβολικό μου ρυθμό κατά τη διάρκεια της άσκησης; 126
- Πώς μπορώ να υπολογίσω το ενεργειακό κόστος της άσκησης; 127
- Ποιοι είναι οι καλύτεροι τύποι ασκήσεων για να αυξηθεί η ενεργειακή δαπάνη; 127
- Επηρεάζει η άσκηση την ενεργειακή δαπάνη ηρεμίας (ΕΔΗ); 129
- Επηρεάζει η άσκηση την τροφογενή θερμογένεση; 130
- Τι ρόλο παίζει ο μεταβολικός ρυθμός άσκησης (MPA) στη συνολική ημερήσια ενεργειακή δαπάνη; 131

Ενεργειακά συστήματα και κόπωση κατά την άσκηση 133

- Ποια ενεργειακά συστήματα χρησιμοποιούνται κατά τη διάρκεια της άσκησης; 133
- Ποιες ενεργειακές πηγές χρησιμοποιούνται κατά τη διάρκεια της άσκησης; 134
- Τι είναι η κόπωση; 135
- Πώς μπορώ να καθυστερήσω την εμφάνιση της κόπωσης; 136
- Η σημασία της διατροφής στην εμφάνιση της κόπωσης. Πώς συνδέεται η διατροφή με τις διεργασίες της κόπωσης; 137

Αναφορές 138**4****Υδατάνθρακες:
Η βασική πηγή ενέργειας . . . . .141****Εισαγωγή . . . . .142****Διαιτητικοί υδατάνθρακες 143**

- Ποιοι είναι οι διάφοροι τύποι διαιτητικών υδατανθράκων; 143
- Ποιες κοινές τροφές είναι πλούσιες σε υδατάνθρακες; 144
- Πόσους υδατάνθρακες χρειαζόμαστε στη διατροφή μας; 146

Μεταβολισμός και λειτουργία 147

- Πώς εισέρχονται στο σώμα οι διαιτητικοί υδατάνθρακες; 147
- Τι συμβαίνει στους υδατάνθρακες αφού απορροφηθούν από το σώμα; 150
- Πόση συνολική ενέργεια αποθηκεύουμε ως υδατάνθρακες; 151
- Μπορεί το ανθρώπινο σώμα να συνδέσει υδατάνθρακες από πρωτεΐνες και λίπη; . . .153
- Ποιες είναι οι βασικές λειτουργίες των υδατανθράκων στην ανθρώπινη διατροφή; 154

Υδατάνθρακες για την άσκηση 154

- Για ποιους τύπους δραστηριοτήτων χρησιμοποιούνται οι υδατάνθρακες ως κύρια ενεργειακή πηγή; 154
- Γιατί αποτελούν οι υδατάνθρακες σημαντική ενεργειακή πηγή για την άσκηση; 155
- Τι αποτέλεσμα έχει η προπόνηση αντοχής στο μεταβολισμό των υδατανθράκων; 155
- Πώς σχετίζεται η υπογλυκαιμία με την εμφάνιση της κόπωσης; 157
- Πώς σχετίζεται το μυϊκό γλυκογόνο με την εμφάνιση της κόπωσης; 158
- Πώς σχετίζονται τα χαμηλά επίπεδα ενδογενών υδατανθράκων με τη θεωρία της κεντρικής κόπωσης; 159
- Θα βελτιώσει τη σωματική απόδοση η κατανάλωση υδατανθράκων αμέσως πριν ή κατά τη διάρκεια ενός αγωνίσματος; 160
- Πότε, πόσοι υδατάνθρακες και σε ποια μορφή να καταναλώνονται πριν ή κατά τη διάρκεια της άσκησης; 164
- Ποια είναι η σημασία της αναπλήρωσης υδατανθράκων μετά από μια παρατεταμένη άσκηση; 167

Μπορεί μια πλούσια σε υδατάνθρακες δίαιτα να ενισχύσει την απόδοση στην προπόνηση;	168	Ποιοι είναι οι διάφοροι τύποι διατροφικών λιπών;	196
Φόρτιση υδατανθράκων	169	Τι είναι οι τριακυλογλυκερόλες;	197
Τι είναι η φόρτιση υδατανθράκων ή φόρτιση γλυκογόνου;	169	Ποιες είναι ορισμένες από τις κοινές τροφές που έχουν υψηλή περιεκτικότητα σε λίπη;	198
Ποιος τύπος αθλητή μπορεί να επωφεληθεί από τη φόρτιση υδατανθράκων;	170	Πώς θα υπολογίσω το ποσοστό των θερμίδων λίπους σε ένα τρόφιμο;	199
Πώς γίνεται η φόρτιση υδατανθράκων;	170	Τι είναι τα υποκατάστατα λίπους;	199
Πώς μπορώ να ξέρω αν οι μύες μου έχουν αυξήσει τα αποθέματα γλυκογόνου τους;	173	Τι είναι η χοληστερόλη;	200
Θα αυξήσει η φόρτιση υδατανθράκων τη συγκέντρωση μυϊκού γλυκογόνου;	173	Ποιες τροφές περιέχουν χοληστερόλη;	201
Θα βελτιώσει την αθλητική απόδοση η φόρτιση υδατανθράκων;	174	Τι είναι τα φωσφολιπίδια;	202
Υπάρχουν αρνητικές συνέπειες που σχετίζονται με τη φόρτιση υδατανθράκων;	175	Ποιες τροφές περιέχουν φωσφολιπίδια;	202
Υδατάνθρακες: Εργογόνες Ιδιότητες	176	Πόσα λιπαρά και χοληστερόλη χρειαζόμαστε στη δίαιτά μας;	202
Είναι το μέλι πιο αποτελεσματικό από ότι η γλυκόζη ή άλλοι υδατάνθρακες;	176	Μεταβολισμός και λειτουργία	204
Είναι το οινόπνευμα αποτελεσματικό εργογόνο βοήθημα;	176	Πώς εισέρχεται το λίπος της τροφής στο σώμα;	204
Έχουν τα ενδιάμεσα προϊόντα του μεταβολισμού των υδατανθράκων εργογόνα αποτελέσματα;	180	Τι συμβαίνει στο λιπίδιο μόλις εισέλθει στο σώμα;	205
Διαιτητικοί υδατάνθρακες: επιπτώσεις στην υγεία	181	Ποιοι είναι οι διάφοροι τύποι λιποπρωτεϊνών;	205
Πώς επηρεάζουν τα ραφιναρισμένα σάκχαρα την υγεία μου;	181	Μπορεί το σώμα να παράγει λίπος από πρωτεΐνες και υδατάνθρακες;	207
Πόσο ασφαλείς είναι οι τεχνητές γλυκαντικές ουσίες;	182	Ποιες είναι οι βασικές λειτουργίες των λιπιδίων του σώματος;	208
Γιατί οι σύνθετοι υδατάνθρακες θεωρούνται ευεργετικοί για την υγεία μου;	182	Πόση συνολική ενέργεια αποθηκεύεται στο σώμα ως λίπος;	209
Γιατί πρέπει να τρώω τροφές που είναι πλούσιες σε διαιτητικές ίνες;	183	Λιπίδια και άσκηση	209
Τι είναι η δυσανοχή λακτόζης;	185	Χρησιμοποιούνται τα λίπη ως ενεργειακή πηγή κατά τη διάρκεια της άσκησης;	209
Τι επιπτώσεις μπορεί να έχει η κατανάλωση οινοπνεύματος στην υγεία μου;	185	Χρησιμοποιούν οι γυναίκες τα λίπη πιο αποτελεσματικά από ότι οι άνδρες κατά τη διάρκεια της άσκησης;	211
Αναφορές	189	Τι αποτέλεσμα έχει η προπόνηση στο μεταβολισμό του λίπους κατά τη διάρκεια της άσκησης;	211
5		Λιπίδια: Εργογόνες ιδιότητες	212
Λίπη: Μια σημαντική ενεργειακή πηγή κατά την άσκηση	195	Τι είναι η φόρτιση λίπους;	212
Εισαγωγή	196	Η νηστεία θα βελτιώσει την απόδοσή μου;	214
Διατροφικά λίπη	196	Μπορεί η χρήση των τριακυλογλυκερολών μέσης αλυσίδας να βελτιώσει την απόδοση αντοχής;	214
		Μπορεί η έγχυση λιπών στο αίμα να αυξήσει το ρυθμό οξείδωσης των λιπών και την απόδοση;	215
		Αποτελεί η γλυκερόλη των τριακυλογλυκερολών αποτελεσματικό εργογόνο βοήθημα;	215
		Ενισχύουν τα συμπληρώματα ελαίου	

από φύτρο σιταριού την αθλητική απόδοση;	215	για επαρκή πρωτεϊνική πρόσληψη	249
Πόσο αποτελεσματικά είναι τα συμπληρώματα λεκιθίνης ή χολίνης; . . .	215	Μεταβολισμός και Λειτουργία	250
Γιατί θεωρούνται τα ω-3 λιπαρά οξέα εργογόνα;	216	Τι συμβαίνει στην πρωτεΐνη στο ανθρώπινο σώμα;	250
Μπορούν τα συμπληρώματα καρνιτίνης να ενισχύσουν το μεταβολισμό των λιπών και τη σωματική απόδοση;	216	Μπορεί να σχηματισθεί πρωτεΐνη από υδατάνθρακες και λίπη;	251
Μπορεί η καφεΐνη να βελτιώσει την απόδοση κατά την άσκηση;	218	Ποιες είναι οι κύριες λειτουργίες της πρωτεΐνης στην ανθρώπινη διατροφή;	251
Λιπίδια και χοληστερόλη: επιπτώσεις στην υγεία	222	Πρωτεΐνες και άσκηση	252
Πώς εμφανίζονται οι καρδιαγγειακές ασθένειες;	223	Χρησιμοποιούνται οι πρωτεΐνες για παραγωγή ενέργειας κατά την άσκηση;	252
Πώς επηρεάζουν οι διαφορετικές μορφές λιπιδίων ορού την εμφάνιση της αθηροσκλήρωσης;	224	Αυξάνει η άσκηση την απώλεια πρωτεϊνών με άλλους τρόπους;	254
Μπορώ να μειώσω τα επίπεδα λιπιδίων ορού ώστε να αντιστρέψω την πορεία της αθηροσκλήρωσης;	226	Ποια επίδραση έχει η προπόνηση στο μεταβολισμό των πρωτεϊνών;	254
Τι πρέπει να τρώω για να μεταβάλλω θετικά τα λιπίδια ορού;	227	Είναι χρήσιμη η επιπλέον διαιτητική πρόσληψη πρωτεΐνης σε άτομα που κάνουν έντονη προπόνηση, συμπεριλαμβανομένων και των νεαρών αθλητών;	255
Μπορεί η προπόνηση να επιφέρει θετικές αλλαγές στα λιπίδια ορού;	232	Ποιές είναι οι γενικές συστάσεις σχετικά με την πρόσληψη πρωτεΐνης στους αθλητές . . .	258
Θέτει κινδύνους για την υγεία η κατανάλωση καφέ, τσαγιού ή άλλων ποτών με καφεΐνη;	233	Πρωτεΐνες: Εργογόνες ιδιότητες	260
Μπορούν να επηρεάσουν την υγεία μου τα χαμηλά επίπεδα χοληστερόλης ορού; . . .	237	Είναι αναγκαία τα ειδικά συμπληρώματα πρωτεΐνης;	260
Αναφορές	238	Τα αμινοξέα, οι αμίνες και συμπληρώματα που περιέχουν άζωτο είναι εργογόνα;	261
6		Η πρωτεΐνη στη Διατροφή: Επιπτώσεις στην Υγεία	272
Πρωτεΐνη: Το δομικό συστατικό των ιστών	243	Η ανεπάρκεια πρόσληψης πρωτεϊνών μέσω διατροφής εκθέτει το άτομο σε προβλήματα υγείας . . .	272
Εισαγωγή	244	Μπορεί η υπερβολική πρόσληψη πρωτεΐνης να εκθέσει το άτομο σε κινδύνους για την υγεία του;	273
Διατροφική πρωτεΐνη	245	Μπορεί η κατανάλωση συγκεκριμένων αμινοξέων να προκαλέσει προβλήματα υγείας;	274
Τι είναι η πρωτεΐνη;	245	Αναφορές	274
Υπάρχει διαφορά μεταξύ ζωικής και φυτικής πρωτεΐνης;	246	7	
Ποιες είναι μερικές κοινές τροφές που είναι καλές πηγές πρωτεΐνης;	247	Βιταμίνες: Οι οργανικοί ρυθμιστές	281
Πόση διατροφική πρωτεΐνη χρειαζόμαστε;	248	Εισαγωγή	282
Τι ποσότητα απαραίτητων αμινοξέων χρειαζόμαστε;	249		
Διατροφικές οδηγίες			

Βασικά Δεδομένα 283

Τι είναι οι βιταμίνες και πώς λειτουργούν;	283
Ποιες βιταμίνες είναι αναγκαίες στη διατροφή μας;	284
Γενικά, με ποιο τρόπο επηρεάζεται η υγεία και η φυσική δραστηριότητα από την έλλειψη ή την υπερβολική πρόσληψη των βιταμινών;	285

Λιποδιαλυτές Βιταμίνες 288

Βιταμίνη Α (Ρετινόλη)	288
Βιταμίνη D (Χοληκαλσιφερόλη)	289
Βιταμίνη Ε (άλφα-Τοκοφερόλη)	290
Βιταμίνη Κ (Φυλλοκινόνη, Μηνοκινόνη)	292

Υδατοδιαλυτές Βιταμίνες 293

Θειαμίνη (Βιταμίνη Β ₁)	293
Ριβοφλαβίνη (Βιταμίνη Β ₂)	295
Νιασίνη	296
Βιταμίνη Β ₆ (Πυριδοξίνη)	297
Βιταμίνη Β ₁₂ (Κυανοκοβαλαμίνη)	298
Φυλλικό Οξύ	299
Παντοθενικό Οξύ	301
Βιοτίνη	302
Σύμπλεγμα Βιταμινών Β	302
Βιταμίνη C (Ασκορβικό Οξύ)	303

Συμπληρώματα Βιταμινών:**Εργογόνα Αποτελέσματα 305**

Θα πρέπει τα ασκούμενα άτομα να λαμβάνουν συμπληρώματα βιταμινών;	306
Μπορούν οι αντιοξειδωτικές βιταμίνες να προλάβουν τις μυϊκές βλάβες που προκύπτουν κατά τη διάρκεια της προπόνησης;	306
Πόσο αποτελεσματικά είναι τα ειδικά για τους αθλητές συμπληρώματα βιταμινών;	308
Ποιο είναι το γενικό συμπέρασμα σχετικά με τη χρήση συμπληρωμάτων βιταμινών από τους αθλητές;	312

Συμπληρώματα Βιταμινών και Υγεία 313

Μπορούμε να προσλάβουμε τις απαραίτητες ποσότητες βιταμινών μέσω της διαίτας;	313
Γιατί συστήνονται τα συμπληρώματα βιταμινών;	315
Γιατί μερικοί άνθρωποι καταναλώνουν υπερβολικές δόσεις βιταμινών;	315
Τα τρόφιμα υψηλής περιεκτικότητας σε αντιοξειδωτικές βιταμίνες βοηθούν στην πρόληψη ασθενειών;	315
Τα συμπληρώματα αντιοξειδωτικών	

βιταμινών βοηθούν στην πρόληψη ασθενειών;	316
Είναι επιβλαβείς οι υπερβολικές δόσεις βιταμινών;	318
Υπάρχουν συγκεκριμένες οδηγίες εάν κάποιος θέλει να χρησιμοποιήσει ένα συμπλήρωμα βιταμινών-ανόργανων συστατικών;	318

Αναφορές . . . . .319**8****Ανόργανα συστατικά:****Οι ανόργανοι ρυθμιστές . . . . .325****Εισαγωγή . . . . .326****Βασικά Δεδομένα 327**

Τι είναι τα ανόργανα συστατικά και ποια η σημασία τους για τον ανθρώπινο οργανισμό;	327
Ποια ανόργανα συστατικά είναι απαραίτητα στην ανθρώπινη διατροφή;	327
Πώς η ανεπάρκεια ή περίσσεια των ανόργανων συστατικών επηρεάζει την ανθρώπινη υγεία και τη φυσική απόδοση;	327

Μακροστοιχεία 329

Ασβέστιο (Ca)	329
Φώσφορος (P)	338
Μαγνήσιο (Mg)	341

Ιχνοστοιχεία 343

Σίδηρος (Fe)	343
Χαλκός (Cu)	352
Ψευδάργυρος (Zn)	353
Χρώμιο (Cr)	354
Σελήνιο (Se)	357
Βόριο (B)	358
Βανάδιο (V)	360
Λοιπά Ιχνοστοιχεία	361

Συμπληρώματα Ανόργανων Συστατικών:**Άθληση και Υγεία 362**

Αυξάνει η άθληση τις ανάγκες σε ανόργανα συστατικά;	362
Μπορούμε να προσλάβουμε τα ανόργανα συστατικά που χρειαζόμαστε μέσω της διατροφής;	362
Πρέπει οι σωματικά δραστήριοι άνθρωποι να λαμβάνουν συμπληρώματα;	363

Είναι επιβλαβείς οι μεγάλες δόσεις
ανόργανων συστατικών; 364

Αναφορές 365

9

Νερό, Ηλεκτρολύτες και Θερμορύθμιση 371

Εισαγωγή 372

Νερό 373

Πόσο νερό χρειαζόμαστε την ημέρα; 373
Πού αποθηκεύεται το νερό
στο σώμα; 374
Πώς ρυθμίζεται το νερό του σώματος; 375
Ποιες είναι οι σημαντικότερες λειτουργίες
του νερού στο σώμα; 377

Ηλεκτρολύτες 378

Τι είναι ηλεκτρολύτης; 378
Νάτριο (Na) 378
Χλώριο (Cl) 380
Κάλιο (K) 381

**Ρύθμιση της Θερμοκρασίας
του Σώματος 382**

Ποια είναι η φυσιολογική θερμοκρασία
σώματος; 382
Ποιοι παράγοντες επηρεάζουν
τη θερμοκρασία σώματος; 382
Πώς το σώμα ρυθμίζει
τη θερμοκρασία του; 383
Ποιες περιβαλλοντικές συνθήκες
προδιαθέτουν στην εμφάνιση υπερθερμίας
στους αθλητές; 385
Πώς η άσκηση επηρεάζει τη θερμοκρασία
του σώματος; 386
Πώς αποβάλλεται η θερμότητα του σώματος
κατά την άσκηση; 387

Απώλειες Υγρών και Υλεκτρολυτών 388

Πώς επηρεάζει την απόδοση στην άσκηση
η θερμότητα του περιβάλλοντος; 388
Πώς η αφυδάτωση και η υποϋδάτωση
επηρεάζουν την απόδοση στην άσκηση; . . .388
Πόσο γρήγορα μπορεί να αφυδατωθεί
ένα άτομο κατά την άσκηση; 390
Πώς θα υπολογίσω τον προσωπικό μου
ρυθμό εφίδρωσης; 391
Ποια είναι η σύνθεση του ιδρώτα; 391

Είναι δυνατόν η παρατεταμένη εφίδρωση να
οδηγήσει σε ανεπάρκεια ηλεκτρολυτών; . . .391

**Αναπλήρωση Υγρών, Υδατανθράκων
και Ηλεκτρολυτών 392**

Τι είναι πιο σημαντικό να αναπληρωθεί
κατά την άσκηση σε θερμό περιβάλλον,
το νερό, οι υδατανθρακες
ή οι ηλεκτρολύτες; 392
Ποιες είναι οι σημαντικότερες μέθοδοι
διατήρησης της ισορροπίας του νερού
(δηλαδή των υγρών) κατά την άσκηση; . . .393
Ποιοι παράγοντες επηρεάζουν τη γαστρική
κένωση και την εντερική απορρόφηση; . . .396
Πώς πρέπει να γίνεται η αναπλήρωση των
υδατανθράκων κατά την άσκηση
σε θερμό περιβάλλον; 398
Πώς πρέπει να αναπληρώνονται στη διάρκεια
της άσκησης ή μετά το τέλος της
οι ηλεκτρολύτες; 399
Είναι τα δισκία αλατιού και
τα συμπληρώματα καλίου απαραίτητα; . . .401
Ποιες είναι οι σημαντικότερες αρχές σχετικά
με την αναπλήρωση των υγρών κατά
την άσκηση σε θερμές περιβαλλοντικές
συνθήκες; 401

Εργογόνα Θέματα 403

Πόσο βοηθούν τα συμπληρώματα γλυκερόλης
στην ενίσχυση της ικανότητας αντοχής
κατά την άσκηση σε θερμές περιβαλλοντικές
συνθήκες; 405
Μπορεί το διττανθρακικό νάτριο, ή αλλιώς
η φόρτιση με σόδα, να αυξήσει την απόδοση
κατά την άσκηση; 406

**Θέματα Υγείας: Βλάβες από Θερμότητα
και Υψηλή Αρτηριακή Πίεση 409**

Ποιοι είναι οι πιθανοί κίνδυνοι για
την υγεία όταν ο οργανισμός υφίσταται
υπερβολικό δερμικό stress; 409
Ποια είναι τα συμπτώματα και η θεραπεία
των βλαβών από θερμότητα; 410
Υπάρχουν κάποια άτομα που αντιμετωπίζουν
ιδιαίτερα προβλήματα αντοχής κατά
την άσκηση σε θερμό περιβάλλον; 410
Πώς μπορούμε να ελαττώσουμε τους
κινδύνους που σχετίζονται με την άσκηση
σε θερμό περιβάλλον; 412
Πώς μπορώ να εγκλιματιστώ στην άσκηση
σε θερμό περιβάλλον; 413
Τι είναι η υψηλή πίεση αίματος,
ή αλλιώς υπέρταση; 414
Ποια είναι η θεραπεία της υπέρτασης; . . .416

Ποιες διαιτητικές αλλαγές μπορούν να μειώσουν την υψηλή αρτηριακή πίεση ή και να αποτρέψουν την εμφάνισή της; 416
Μπορεί η άσκηση να συμβάλει στην πρόληψη ή τη θεραπεία της υπέρτασης; 417

Αναφορές 418

10

Το βάρος και η σύσταση του σώματος σε σχέση με την υγεία και τον αθλητισμό 423

Εισαγωγή 424

Το Βάρος και η Σύσταση του Σώματος . .425

Ποιο είναι το ιδανικό σωματικό βάρος; 425
Ποια είναι η αξία και οι περιορισμοί των πινάκων ύψους-βάρους και του ΔΜΣ; . .426
Ποια είναι η σύσταση του σώματος; 426
Ποιες είναι οι διαθέσιμες τεχνικές για τον υπολογισμό της σύστασης του σώματος και πόσο ακριβείς είναι αυτές 428
Ποια προβλήματα σχετίζονται με την υπερβολική εμμονή σε θέματα βάρους και ποσοστού σωματικού λίπους στον αθλητισμό; 433
Πόσο πρέπει να ζυγίζω ή πόσο σωματικό λίπος πρέπει να έχω; 434

Σύσταση του Σώματος και Υγεία 436

Με ποιο τρόπο το σώμα ελέγχει σε φυσιολογικές καταστάσεις το ίδιο του το βάρος; 436
Ποια είναι τα αίτια της παχυσαρκίας; 439
Πώς αποθηκεύεται το λίπος στο σώμα; 443
Ποια προβλήματα υγείας έχουν σχέση με την παχυσαρκία; 443
Ποια προβλήματα υγείας συνδέονται με την υπερβολική απώλεια βάρους; 446
Ποιες είναι οι σπουδαιότερες διαταραχές διατροφής; 450
Ποιες διαταραχές διατροφής έχουν σχέση με τον αθλητισμό; 452

Η Σύσταση του Σώματος και η Απόδοση στην Άσκηση 454

Ποιες είναι οι συνέπειες του αυξημένου βάρους στην απόδοση κατά την άσκηση; . . .454
Μπορεί η μεγάλη απώλεια βάρους να

μειώσει την απόδοση κατά την άσκηση; 455

Αναφορές 457

11

Διατήρηση και απώλεια βάρους μέσω κατάλληλης διατροφής και άσκησης 463

Εισαγωγή 464

Βασικές Αρχές Ελέγχου του Σωματικού Βάρους 466

Πόσες Θερμίδες περιέχονται σε ένα κιλό σωματικού λίπους; 466
Είναι χρήσιμη η θερμιδική αρχή για τον έλεγχο του σωματικού βάρους; 466
Πόσες Θερμίδες πρέπει να λαμβάνονται ημερησίως για να διατηρηθεί σταθερό το σωματικό βάρος; 467
Ποια απώλεια βάρους σε διάστημα μίας εβδομάδας θεωρείται ασφαλής; 468
Πώς μπορεί κάποιος να καθορίσει το βάρος που χρειάζεται να χάσει; 469

Τροποποίηση συμπεριφοράς 470

Τι είναι η τροποποίηση συμπεριφοράς; 470
Πώς μπορεί κάποιος να εφαρμόσει τις τεχνικές τροποποίησης συμπεριφοράς στο προσωπικό του πρόγραμμα ελέγχου του σωματικού βάρους; 470

Διαιτητικές Τροποποιήσεις 473

Πώς μπορώ να καθορίσω τον αριθμό των Θερμίδων της διαίτας μου προκειμένου να χάσω βάρος; 473
Πώς μπορώ να προβλέψω τη δική μου απώλεια σωματικού βάρους κατά τη διάρκεια μίας διαίτας; 474
Γιατί συνήθως ένα άτομο χάνει το περισσότερο βάρος κατά τη διάρκεια της πρώτης εβδομάδας διαίτας; 474
Γιατί είναι δυσκολότερη η απώλεια βάρους μετά από αρκετές εβδομάδες ή μήνες εφαρμογής κάποιας διαίτας; 475
Ποια είναι τα κύρια χαρακτηριστικά μιας σωστής διαίτας για τον έλεγχο του σωματικού βάρους; 476
Είναι καλή ιδέα να υπολογίζεις τις Θερμίδες όταν προσπαθείς να χάσεις βάρος; 477

Τι είναι το Σύστημα Ισοδυνάμων των Τροφίμων;	477
Πώς μπορώ να καθορίσω την ημερήσια δερμιδική πρόσληψη;	478
Ποιες είναι οι γενικές συστάσεις που θα μπορούσα να εφαρμόσω στην επιλογή και ετοιμασία των τροφίμων, προκειμένου να μειώσω τη δερμιδική πρόσληψη;	480
Πώς μπορώ να σχεδιάσω μια ισορροπημένη δίαιτα λίγων Θερμίδων;	484
Οι δίαιτες πολύ χαμηλών Θερμίδων αποτελούν επιθυμητά και αποτελεσματικά μέσα απώλειας σωματικού βάρους	486
Είναι επιβλαβές να τρώει κανείς περισσότερο του κανονικού περιστασιακά;	486
Προγράμματα Άσκησης	487
Ποια είναι η συμβολή της άσκησης στη μείωση και διατήρηση του σωματικού βάρους;	487
Η άσκηση επηρεάζει την όρεξη;	491
Η άσκηση επηρεάζει το «γενετικά προκαθορισμένο σημείο»;	491
Ποια προγράμματα άσκησης είναι τα πλέον αποτελεσματικά για την απώλεια σωματικού λίπους;	492
Συνιστώνται οι ασκήσεις αντίστασης κατά τη διάρκεια ενός προγράμματος αδυνατίσματος;	495
Εάν τώρα δεν ασκούμε, θα πρέπει να επισκεφθώ κάποιο γιατρό πριν συμμετέχω σε κάποιο πρόγραμμα άσκησης;	495
Τι άλλο θα με συμβουλευάτε να προσέξω πριν ξεκινήσω να ασκούμε;	496
Ποιος είναι ο γενικός σχεδιασμός των προγραμμάτων άσκησης όσον αφορά στην απώλεια βάρους;	496
Τι ακριβώς είναι η περίοδος διέγερσης;	497
Ποια θεωρείται κατάλληλη ένταση άσκησης;	498
Πώς μπορώ να καθορίσω την απαιτούμενη ένταση άσκησης ώστε να επιτευχθεί το δικό μου εύρος επιδιωκόμενης καρδιακής συχνότητας;	502
Πώς μπορώ να οργανώσω το δικό μου πρόγραμμα άσκησης;	502
Ποια σημεία του σώματος αφορά η απώλεια βάρους που επιτυγχάνεται μέσω ενός προγράμματος άσκησης;	504
Προκειμένου να χάσω περισσότερο λίπος, μήπως θα πρέπει να επιλέξω ασκήσεις χαμηλής έντασης;	505
Ισχύει ο όρος “τοπικό αδυνάτισμα”;	507
Είναι πιθανό να μην χάνω βάρος παρότι	

ασκούμε;	508
Ισχύει ότι κάποιος μπορεί να χάσει δύο ή τρία κιλά μετά από άσκηση μιας ώρας;	509

Ολοκληρωμένα Προγράμματα Ελέγχου του Σωματικού Βάρους 509

Τελικά ποιο είναι το πιο σημαντικό για τον έλεγχο του βάρους-η διαίτα ή η άσκηση;	510
Τι θα πρέπει να προσέξω, εάν επιθυμώ να χάσω βάρος συμμετέχοντας σε ένα οργανωμένο πρόγραμμα αδυνατίσματος;	511
Ποιος τύπος προγράμματος απώλειας βάρους συνιστάται για τους νέους αθλητές;	512
Ποια είναι η σημασία της πρόληψης σε ένα πρόγραμμα ελέγχου του σωματικού βάρους;	514

Αναφορές 514

12

Η αύξηση βάρους μέσω κατάλληλης διατροφής και άσκησης 519

Εισαγωγή 520

Βασικές Αρχές 521

Γιατί κάποια άτομα έχουν χαμηλότερο από το κανονικό σωματικό βάρος;	521
Ποια βήματα πρέπει να ακολουθήσω αν θέλω να αυξήσω το βάρος μου;	521
Τι ισχύει με τη χρήση ορμονών ή φαρμάκων για να πάρει κανείς σωματικό βάρος;	522

Θέματα και Αρχές Προπόνησης 524

Ποιοι είναι οι πρωταρχικοί στόχοι μιας προπόνησης αντίστασης;	525
Ποιες είναι οι βασικές αρχές της προπόνησης αντίστασης;	526
Παράδειγμα προγράμματος προπόνησης αντίστασης που θα με βοηθήσει να αυξήσω τη μυϊκή μου μάζα	527
Πώς το σώμα κερδίζει βάρος με ένα προπονητικό πρόγραμμα αντίστασης;	532
Είναι κάποιος τύπος προγράμματος αντίστασης πιο αποτελεσματικός από άλλους στην αύξηση	

του σωματικού βάρους;	534	για να αυξηθεί το βάρος μου κατά μισό κιλό την εβδομάδα;	544
Αν η άσκηση καταναλώνει Θερμίδες, δε θα χάσω βάρος με ένα πρόγραμμα προπόνησης αντίστασης;	538	Είναι τα συμπληρώματα πρωτεΐνης απαραίτητα κατά τη διάρκεια ενός προγράμματος αύξησης βάρους;	544
Υπάρχει κάποια αντένδειξη στην προπόνηση αντίστασης;	538	Είναι τα διατροφικά συμπληρώματα απαραίτητα κατά τη διάρκεια ενός προγράμματος αύξησης βάρους;	545
Υπάρχουν οφέλη για την υγεία που σχετίζονται με την προπόνηση αντίστασης;	541	Παράδειγμα μιας ισορροπημένης δίαιτας που θα με βοηθήσει να αυξήσω το βάρος μου	545
Μπορώ να συνδυάσω αερόβιες ασκήσεις και ασκήσεις αντίστασης σε ένα πρόγραμμα; . . .	542	Θα μπορούσε μια δίαιτα υψηλών Θερμίδων να είναι κακή συμβουλή για κάποια άτομα;	546
Θέματα Διατροφής	543	Αναφορές	547
Πόσες Θερμίδες χρειάζονται για να δημιουργηθεί ένα κιλό μύος;	543		
Πώς μπορώ να αποφασίσω το ποσό των Θερμίδων που χρειάζομαι ανά ημέρα			